

Učebné osnovy predmetu

Dejepis

Forma štúdia: **štvorročné štúdium**

Predmet je povinným predmetom podľa štátneho vzdelávacieho programu.

Ciele predmetu

Predmet vychádza z aktuálneho štátneho vzdelávacieho programu pre gymnáziá v príslušnej forme štúdia a v plnej miere rešpektuje formulované ciele predmetu. V príslušných ročníkoch štúdia rozpracováva ciele predmetu nasledovne:

Ročník	Konkretizované ciele predmetu v ročníku
1. ročník	Žiak: - si osvojí základné princípy historického poznávania a práce s historickými prameňmi, - orientuje sa v historickom čase a priestore, používa historické pojmy a chronologické súvislosti, - analyzuje a interpretuje informácie získané z rôznych historických prameňov, - poznáva vznik a vývoj najstarších civilizácií a hodnotí ich prínos pre ďalší vývoj ľudskej spoločnosti, - charakterizuje hlavné znaky antickej spoločnosti a civilizačný odkaz starovekého Grécka a Ríma, - vysvetľuje vznik a fungovanie stredovekej spoločnosti a postavenie cirkvi v stredoveku, - objasňuje vývoj slovanských spoločenstiev a význam Veľkej Moravy v národných dejinách, - charakterizuje postavenie Slovenska v Uhorskom kráľovstve a hodnotí hospodársky a kultúrny vývoj krajiny, - rozvíja schopnosť porovnávať historické udalosti, javy a procesy v širších európskych súvislostiach, - vytvára si pozitívny vzťah k národnému kultúrnemu a historickému dedičstvu.
2. ročník	Žiak: - vysvetľuje zmeny, ktoré priniesol novovek do politického, hospodárskeho a kultúrneho života spoločnosti, - hodnotí význam humanizmu, renesancie, reformácie, osvietenstva pre vývoj európskej civilizácie,

	- charakterizuje postavenie Habsburskej monarchie a Uhorska v európskych dejinách, - posudzuje význam tereziánskych a jozefínskych reforiem pre modernizáciu spoločnosti, - vysvetľuje príčiny a dôsledky revolúcií a národných hnutí v Európe 18. a 19. storočia, - charakterizuje proces formovania moderného slovenského národa a aktivity slovenského národného hnutia, - analyzuje hospodárske a spoločenské dôsledky priemyselnej revolúcie, - hodnotí dôsledky európskej kolonizácie a zámorských objavov pre svetový vývoj, - rozlišuje základné politické ideológie moderného veku a chápe ich vplyv na vývoj spoločnosti, - využíva historické pramene na samostatné skúmanie a interpretáciu historických udalostí.
3. ročník	Žiak: - analyzuje príčiny a dôsledky prvej svetovej vojny a hodnotí jej význam pre ďalší vývoj Európy a sveta, - vysvetľuje okolnosti vzniku Československej republiky a posudzuje jej význam pre Slovákov, - porovnáva demokratické a totalitné režimy medzivojnového obdobia, - charakterizuje politický, hospodársky a kultúrny vývoj Československa v medzivojnovom období, - objasňuje príčiny vzniku druhej svetovej vojny a hodnotí jej dôsledky pre svet a Slovensko, - vysvetľuje podstatu holokaustu a ďalších prejavov porušovania ľudských práv v 20. storočí, - analyzuje vývoj vojnovnej Slovenskej republiky a Slovenského národného povstania v kontexte európskych dejín, - charakterizuje vývoj Československa po roku 1945 a posudzuje dôsledky totalitného režimu, - vysvetľuje podstatu studenej vojny, európskej integrácie a globálnych problémov súčasného sveta, - hodnotí proces demokratickej transformácie Slovenska po roku 1989 a jeho začlenenie do európskych a euroatlantických štruktúr.
4. ročník	-----
5. ročník	-----
6. ročník	-----
7. ročník	-----
8. ročník	-----

Vzdelávacie štandardy

Predmet vychádza z aktuálneho štátneho vzdelávacieho programu pre gymnáziá v príslušnej forme štúdia a v plnej miere rešpektuje formulované štandardy (obsahový a výkonový) pre príslušnú tematickú časť / tematický okruh. V tabuľke nižšie je uvedené rozdelenie jednotlivých tém do ročníkov štúdia, pričom k téme je následne priradená aj tematická časť / tematický okruh príslušného štátneho vzdelávacieho programu pre predmet. V štátnom vzdelávacom programe sú následne k tematickej časti / tematickému okruhu priradené jednotlivé štandardy (obsahový aj výkonový). Priradením tematickej časti / tematického okruhu k danej téme v jednotlivých ročníkoch pripájame k téme aj konkrétne štandardy.

Ročník	Téma	Tematická časť / celok podľa ŠVP
1.	Z historikovej dielne	Z historikovej dielne
	Staroveké riečne civilizácie	Z údolí veľkých riek
	Staroveké Grécko	Stopy antiky
	Staroveký Rím	Stopy antiky
	Spoločnosť v stredoveku	Stopy stredoveku
	Stredoveké mesto	Stopy stredoveku
	Ranostredoveké monarchie	
	Konflikt medzi Západom a Východom	Stopy stredoveku
	Napäťie medzi duchovnou a svetskou mocou	Stopy stredoveku
	Stredoveká kultúra	Stopy stredoveku
	Migračné prúdy Slovanov	Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline
	Samova ríša	Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline
	Veľká Morava	Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline
	Byzantská misia	Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline
	Vznik Uhorského kráľovstva	
	Sociálny, hospodársky a kultúrny rozvoj Uhorska	Uhorské kráľovstvo

	Etnický obraz Uhorska	Uhorské kráľovstvo
	Stredoveká spoločnosť v Uhorsku	Uhorské kráľovstvo
2.	Humanizmus a renesancia	Odkaz novoveku
	Reformácia a katolícka reforma	Odkaz novoveku
	Zrod novovekej spoločnosti	Odkaz novoveku
	Od absolutizmu k parlamentarizmu	Odkaz novoveku
	Revolúcie – vízie nového sveta	Odkaz novoveku
	Uhorsko po Moháči	Habsburská monarchia v novoveku
	Slovensko na tureckej hranici	Habsburská monarchia v novoveku
	Konfesionálne boje v Uhorsku	Habsburská monarchia v novoveku
	Uhorsko vo víre stavovského odboja	Habsburská monarchia v novoveku
	Habsburská monarchia – nová veľmoc strednej Európy	Habsburská monarchia v novoveku
	Osvietenské reformy v Uhorsku	Habsburská monarchia v novoveku
	Napoleonské vojny – pokus o novú Európu	Zrod modernej doby a nacionalizmus
	Reštaurovanie (starej) Európy	Zrod modernej doby a nacionalizmus
	Európa na ceste k novému hospodárstvu, spriemyselňovanie	Zrod modernej doby a nacionalizmus
	Zjednotenie Talianska a Nemecka	Zrod modernej doby a nacionalizmus
	Premeny Ruska	
	Tri generácie slovenských vzdelancov	Moderný slovenský národ
	Revolúcia 1848 v Európe	
	Slováci a revolúcia roku 1848/49	Moderný slovenský národ
	Európa si podmaňuje svet	Európska expanzia 1492 – 1914
	Európske kolónie	Európska expanzia 1492 – 1914
	Nový svet – Amerika	

[illegible]

Kľúčové medzníky druhej svetovej vojny	Druhá svetová vojna
Život na fronte a v zázemí	Druhá svetová vojna
Holokaust	Druhá svetová vojna
Dôsledky druhej svetovej vojny	Druhá svetová vojna
Vznik Slovenského štátu. Politický systém	Slovenský štát (1939 – 1945)
Vnútoraná a zahraničná politika Slovenskej republiky	Slovenský štát (1939 – 1945)
Kultúrny, sociálny a hospodársky život na Slovensku	Slovenský štát (1939 – 1945)
Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny	Slovenský štát (1939 – 1945)
Osudy nepohodlných	Slovenský štát (1939 – 1945)
Zahraničný a domáci odboj	Slovenský štát (1939 – 1945)
Slovenské národné povstanie	Slovenský štát (1939 – 1945)
Zo spojencov nepriatelia	Konflikt ideológií
Sovietizácia strednej a východnej Európy	Konflikt ideológií
Nástup nového sveta – rozpad kolonializmu v podmienkach studenej vojny	Konflikt ideológií
Vnútropolitický vývoj ČSR (1945 – 1948)	Československo za železnou oponou
Politický systém po roku 1948	
Pražská jar – pokus o reformu	Československo za železnou oponou
Normalizácia	Československo za železnou oponou
Socialistická každodennosť	Československo za železnou oponou
Cesta k európskej integrácii	Integrácia Európy
Koniec storočia – čas globalizácie	Integrácia Európy
Nežná revolúcia	Slovensko po roku 1989
Samostatná Slovenská republika	Slovensko po roku 1989
Miesto Slovenska vo svete	Slovensko po roku 1989

Poznámka

Bez poznámok.

Vypracoval/a: Mgr. Miroslav Marko

Dátum: 6. júla 2026